

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 03.12.1965, sp. zn. 5 Cz 112/65, ECLI:CZ:NS:1965:5.CZ.112.1965.1

Číslo: 14/1966

Právní věta: Hlediska, k nimž je nutno přihlédnout při zkoumání a posuzování odůvodněných potřeb nezletilého dítěte (§ 96 odst. 1 zák. o rod.). V rozhodnutí o rozsahu vyživovací povinnosti rodičů k dítěti bude vyjádřena zásada úměrnosti životní úrovně dítěte životní úrovni rodičů, aby i zvýšené potřeby, které lze dítěti z příjmu otce poskytnout, byly zajištěny výživným stanoveným v odpovídající míře.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 03.12.1965

Spisová značka: 5 Cz 112/65

Číslo rozhodnutí: 14

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Příspěvek na výživu dítěte, Výživné dítěte

Předpisy: 94/1964 Sb. § 96 99/1963 Sb. § 6

§ 120

§ 132

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Okresní soud v Ostravě rozvedl manželství účastníků a upravil jejich práva a povinnosti k nezletilému dítěti z manželství pro dobu po rozvodu; výchovou nezl. N. L., nar. 7. 12. 1953, pověřil odpůrkyní (matku), rozsah vyživovací povinnosti navrhovatele (otce) k nezletilé určil měsíční částkou 500 Kčs. Zdůraznil, že takové výživné odpovídá výdělkovým možnostem navrhovatele a zatímním potřebám nezletilé.

Odpůrkyně se proti rozsudku okresního soudu odvolala; tvrdila zejména, že určený rozsah vyživovací povinnosti navrhovatele k nezletilé není úměrný značným nákladům na potřeby nezletilé. V této souvislosti poukazovala na to, že nezletilá - vzhledem ke svému věku - má zvýšené nároky na soustavné doplňování svého ošacení, a že celkovou míru potřeb nezletilé ovlivňují též výdaje na její mimoškolní jazykovou a hudební výuku.

Krajský soud v Ostravě v podstatě potvrdil rozsudek soudu prvního stupně. K odůvodnění svého rozhodnutí krajský soud uvedl, že výživným v měsíční výši 500 Kčs, doplněným přídatkem na dítě, jsou náklady na veškeré potřeby nezletilé včetně nákladů na mimoškolní jazykovou a hudební výuku kryty dostatečným způsobem.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona, podané předsedou Nejvyššího soudu, že rozsudky obou soudů byl porušen zákon, a zrušil je.

Z odůvodnění:

Nedostatkem činnosti soudu prvního stupně je již to, že tento soud neprovedl v řízení takové důkazy, jimiž by ve smyslu ustanovení § 96 odst. 1 (prvé věty) zák. o rod. spolehlivě zjistil schopnosti a možnosti účastníků (rodičů nezletilé) k plnění vyživovací povinnosti k nezletilé.

Soud prvního stupně se v tomto směru spokojil jen s prohlášením navrhovatele o tom, že „základní plat u něho činí průměrně 3800 Kčs měsíčně“, a s obdobným prohlášením odpůrkyně o tom, že „má čistý výdělek 1000 Kčs“. To znamená, že soud opřel svou úvahu o schopnostech a možnostech účastníků (rodičů nezletilé) k plnění vyživovací povinnosti k nezletilé pouze o neproověřená vyjádření účastníků, nikoli aspoň o obsah zpráv těch organizací, u nichž jsou účastníci v pracovním poměru. Tímto neobvyklým postupem, který je v rozporu se základní zásadou občanského soudního řízení – zásadou objektivní pravdy, porušil soud prvního stupně zákon v ustanoveních § § 6, 120 odst. 1 o. s. ř., ve spojení s ustanovením § 96 odst. 1 zák. o rod.

Vedle toho pochybily soudy obou stupňů při zkoumání a posuzování odůvodněných potřeb nezletilé ve smyslu ustanovení § 96 odst. 1 (prvé věty) zák. o rod.

Odůvodněné potřeby, k nimž soud přihlíží při určení výživného pro dítě, jsou různé podle okolností konkrétního případu; jsou odvislé především od věku a zdravotního stavu dítěte, jeho fyzické a duševní vyspělosti, způsobu a obsahu jeho přípravy na budoucí povolání a celkové uplatnění ve společenském životě, výše event. vlastních příjmů atp.

Ovšem odůvodněné potřeby dítěte neurčují toliko tyto okolnosti; jsou bezprostředně ovlivňovány i schopností a možnostmi rodičů. Jsou-li reálné možnosti a schopnosti rodičů velmi omezené, jsou odůvodněnými pouze běžné potřeby dítěte, které nepřesahují obvyklou základní míru „všech nezbytných potřeb, nutných pro život kulturního člověka“ (důvodová zpráva k zákonu o rodině). Jsou-li reálné možnosti a schopnosti rodičů velmi široké, jsou odůvodněnými též další potřeby dítěte, které nejsou nezbytné, ale – právě se zřetelem např. k věku a zdravotnímu stavu dítěte, jeho fyzické a duševní vyspělosti, způsobu a obsahu jeho přípravy na budoucí povolání a celkové uplatnění ve společenském životě – prospěšné všestrannému vývoji dítěte ve vyspělé socialistické společnosti. Toto pojetí odůvodněných potřeb v ustanovení § 96 odst. 1 (prvé větě) zák. o rod. je v souladu se zásadou úměrnosti životní míry dítěte životní míře rodičů; v intencích této zásady jsou odůvodněné potřeby dítěte (a také rozsah vyživovací povinnosti rodičů k dítěti) mj. odrazem různé životní úrovně rodičů, dané zejména společenskou důležitostí jejich práce. Je jistě spravedlivé, jestliže – vzhledem k tomuto pojetí odůvodněných potřeb v ustanovení § 96 odst. 1 (větě první) zák. o rod. – rozhodnutí soudu o rozsahu vyživovací povinnosti rodiče k dítěti vyjádří zásadu úměrnosti životní úrovně dítěte životní úrovni rodičů.

Soudy obou stupňů nezkoumaly a neposuzovaly odůvodněné potřeby nezletilé podle těchto hledisek; tím porušily zákon v ustanoveních § § 6, 120 odst. 1, 132 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 96 odst. 1 zák. o rod.